

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

The Model for Development of Information Technology Competencies for Teachers in Small-Sized Schools of Primary Educational Service Area Office 5

ภูวดล บุญเกาะ
Phuwadol Boonkoh

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น
Sripatum University Khonkaen

* Corresponding Author E-Mail: Boonpleum@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครู 2) ศึกษาแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครู 3) ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครู งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู ปีการศึกษา 2566 จำนวน 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง และการวิเคราะห์เอกสาร นำข้อมูลที่ได้ไปสร้างแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับครู มีลำดับดังนี้ 1) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ($PNI_{modified} = 0.154$) 2) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศถูกต้องตามกฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม ($PNI_{modified} = 0.153$) 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียน การสอน ($PNI_{modified} = 0.115$) และ 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน ($PNI_{modified} = 0.115$) ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย 3.81 ความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ย 4.79 ความเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ย 4.88

คำสำคัญ: 1. สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ; 2. ความต้องการจำเป็น

ABSTRACT

This research article aimed to: 1) Study the current conditions, desirable conditions, and necessities for development of Information technology competencies for teachers. 2) Study The model for development of Information technology competencies for teachers. 3) Evaluate suitability possibility of the model for development of Information technology competencies for teachers. The survey method. The sample group consists of school administrators and teachers from the 2023 academic year, totaling 242 people. And creating a questionnaire based on the obtained information.

The research found that:

The study of current conditions yielded a high average, while desirable conditions resulted in the highest average. In terms of the necessities of the model for development of Information technology competencies for teachers, the descending order is as follows: 1) Information technology application in self and professional development ($PNI_{modified} = 0.154$), 2) Information technology application as required by law and morality ($PNI_{modified} = 0.153$), 3) Basic information technology application ($PNI_{modified} = 0.115$), and 4) Information technology application in instruction ($PNI_{modified} = 0.115$). The assessment of the suitability, feasibility, and utility of the model for development of Information technology competencies for teachers in small-sized schools of primary educational service area office 5 resulted in the highest level of suitability with an average of 4.82, feasibility with an average of 4.79, and utility with an average of 4.88.

Keywords: 1. Competencies in Using Information Technology; 2. Needs Assessment

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันเป็นอย่างมาก เทคโนโลยีสารสนเทศถูกนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการเรียนรู้ ก่อให้เกิดการสร้าง การเผยแพร่ การใช้ความรู้ และการตัดสินใจอย่างรอบคอบ อันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและที่สำคัญเทคโนโลยีสารสนเทศยังเข้ามามีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ดังที่ปรากฏใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในมาตรา 64 ระบุว่า “รัฐต้อง ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางราชการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น” มาตรา 65 ระบุว่า “ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ” และมาตร 66 ระบุว่า “ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาในโอกาสแรกที่ได้ เพื่อให้ความรู้ และทักษะที่เพียงพอเพื่อจะใช้เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” (ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา, 2542) ซึ่งสอดคล้อง กับกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้จัดทำร่างแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อ การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2557 - 2559 กำหนดยุทธศาสตร์ในการยกระดับความสามารถของผู้สอน และบุคลากร ทางการศึกษาในการใช้ ICT เพื่อการศึกษา โดยมีเป้าประสงค์เพื่อให้ผู้สอนและบุคลากรทางการ ศึกษาได้รับการพัฒนา ศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา (สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องมีความรู้ และความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำมาใช้ใน การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน รวมถึงนำมาพัฒนาผลงาน สร้างสรรค์นวัตกรรม ใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา พัฒนาผู้เรียน และพัฒนาวิชาชีพของ ตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ รสสุคนธ์ มกรมณ์ (2556) ที่กล่าวว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ในการเรียนการสอนเป็นเรื่องของครูทุกคน ไม่ใช่เรื่องของครูสอนคอมพิวเตอร์” ครูจึงต้องมีความรู้ ความสามารถ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อช่วยในการทำงาน พัฒนาตนเอง และวางและมีประสิทธิภาพ โดยมีการพัฒนาแบบสมรรถนะเป็นฐาน (Competency base development)

จากความสำคัญของสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ต่อการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาตนเอง และการบริหารจัดการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญและมีความต้องการสำรวจสภาพความเป็นจริง และสภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อจะได้นำรูปแบบไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศของครู ให้สอดคล้องและเหมาะสม กับสังคมปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
- 2) เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ เทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
- 3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานเชิงสำรวจ (survey method) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ขั้นตอนที่ 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู

ขั้นตอนที่ 1.2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู

ขั้นตอนที่ 1.3 การศึกษาการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครูโดยการศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี Best Practices จำนวน 3 โรงเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์

ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ขั้นตอนที่ 2.1 นำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู

ขั้นตอนที่ 2.2 ตรวจสอบ ยืนยันรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยวิธีการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2.3 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน (ชุดเดิม จากขั้นตอนที่ 2.2)

ระยะที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

- 1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก
- 1.2 ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 1.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ (PNI_{modified} = 0.154) 2) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศถูกต้องตาม กฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม (PNI_{modified} = 0.153) 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน (PNI_{modified} = 0.115) 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียน การสอน (PNI_{modified} = 0.115)

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

2.1 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 3 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศถูกต้องตาม กฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียน การสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5

3.1 ค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ค่าเฉลี่ยความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยสรุปว่า

1.1 สภาพปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครูได้อย่างสมบูรณ์แบบ ดังที่ ญัฐพัชร บุญเกตุ (2565) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนสู่วิถีชีวิตใหม่ทางการศึกษา ที่ต้องเปลี่ยนจากวิถีเดิม (Traditional) สู่วิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ในทุก ๆ ด้าน ดังที่ กลัณญ เพชรภรณ์ (2553) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ส่งผลต่อการเรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ผู้สอน จึงต้องเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทำให้มีความสนใจในการปรับเปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลมากขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศจึงได้เข้ามามีบทบาทต่อการบริหารงานอย่างมากและผลจากการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคลากรทางการศึกษาต้องเรียนรู้และนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นได้ทั้งโอกาสและอุปสรรค ดังที่ ชีรศักดิ์ สกกล และ ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี (2561) ได้กล่าวว่า การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในชั้นเรียนเป็นการนำเทคโนโลยีมาผสมผสานระหว่างโลกแห่งความเป็นจริงและความเสมือนจริงเข้าด้วยกัน เพื่อใช้เสริมสร้างประสบการณ์และก่อให้เกิดทักษะทางการเรียนการสอน ดังที่ อภิชาติ รอดนิยม (2564) ได้กล่าวว่า ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ง่ายต่อการศึกษด้วยตนเองและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนและมีความสัมพันธ์กับชีวิตจริง สามารถแก้ปัญหาได้อาจสร้างสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ สอดคล้องกับวิจัย พชรภรณ์ ลีเบาะ และคณะ (2564) พบว่า สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ลำดับที่ 2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศถูกต้องตาม กฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม ลำดับที่ 3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน และลำดับที่ 4 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียน การสอน ดังที่ พชรภรณ์ ดวงชื่น (2563) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหาวิธีการในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการขับเคลื่อนจัดการเรียนรู้ภายใต้ความปกติใหม่ (New Normal) ทั้งด้านการจัดรูปแบบการเรียนการสอน การพัฒนาครูให้พร้อมสู่โลกยุคใหม่ การบริหารหลักสูตร รวมถึงการรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ในการปรับกระบวนการบริหารจัดการศึกษาจากองค์กรการศึกษา สอดคล้องกับวิจัยของ ปุณณิสรา เปงยาวงษ์ (2565) พบว่า มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีลำดับความต้องการจำเป็นในภาพรวมเท่ากับ 0.627 สอดคล้องกับวิจัยของ วิจัย ญัชชา เจริญชนะกิจ และสมฉาย บุญญานันต์ (2566) พบว่า มีดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.134

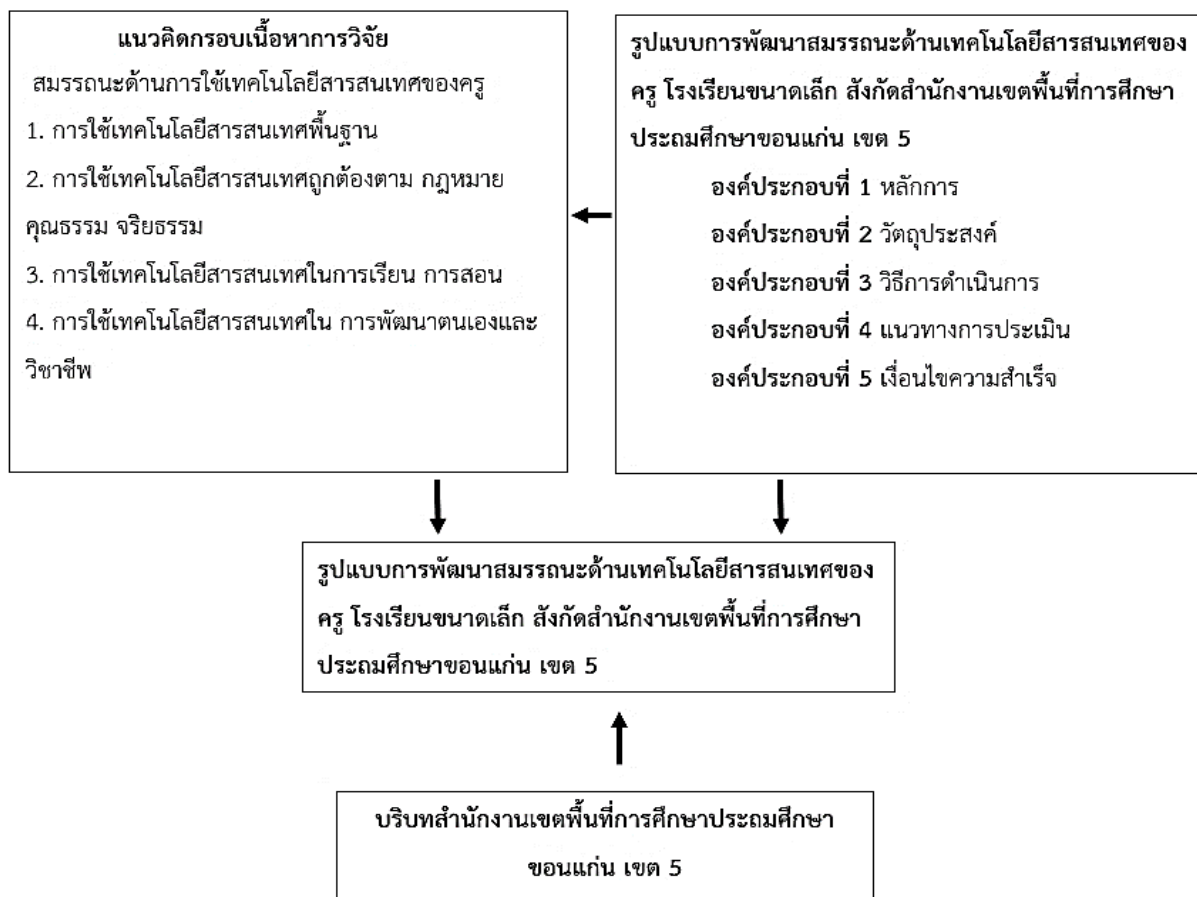
2. ผลการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 3 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศถูกต้องตาม กฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียน การสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน โดย วิธีการพัฒนา 70:20:10 เช่น 1. การศึกษาด้วยตนเอง 2. การฝึกอบรม 3. การรวมกลุ่มทำงาน และ 4. การศึกษาดูงาน การวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย 1. การประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อน – หลัง การพัฒนา 2. การประเมินการพัฒนาสมรรถนะ เทคโนโลยีสารสนเทศของครู 3. การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมพัฒนา ผลตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ เทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ผลประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้นำร่างแนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไข และให้ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันตรวจสอบยืนยันโดยการสนทนากลุ่ม และประเมินความเหมาะสม จึงได้ข้อมูลทั้งประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ กำหนดเป็นวิธีดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม สมาน อัสวภูมิ (2557) ได้กล่าวว่า การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ ซึ่งโดยทั่วไปอาจจะเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งตามความเหมาะสมของรูปแบบ เวลา และงบประมาณ ในการดำเนินการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล ทัดสา และคณะ (2564) พบว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ อินชุกุล (2565) พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพร ดิษฐ์ศิริ (2563) พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประเมินโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 17 คน มีเป็นไปได้อย่างดีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังที่ Eisner (1976) ได้เสนอแนวคิดในการประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีวิธีการแตกต่างจากการดำเนินการเชิงวิทยาศาสตร์ หรือเชิงปริมาณ เนื่องจากการศึกษาในบางเรื่องต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าตัวเลขที่นำมาพิจารณาสรุป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญฤทัย ดวงทิพย์ (2565) พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานนท์ คำปิวทา (2565) พบว่า มีความเป็นไปได้อย่างดีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ อินชุกุล (2565) มีความเป็นไปได้อย่างดีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

1. สมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศของครูเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน รวมถึงนำมาพัฒนาผลงาน สร้างสรรค์นวัตกรรม ใหม่ ๆ ที่จะประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา พัฒนาผู้เรียน และพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีองค์ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน 2) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศถูกต้องตาม กฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียน การสอน 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

2. รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างแบบอย่าง คำอธิบาย แผนผัง ไต่อะแกรมหรือแผนภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่พัฒนาขึ้นเพื่อบรรยายคุณลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์ เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ การจะระบุว่ารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งจะมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่มีข้อกำหนดตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์แต่ละอย่างและวัตถุประสงค์ของผู้สร้างรูปแบบที่ต้องการอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ โดยมีองค์ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการดำเนินการ 4) แนวทางการประเมิน 5) เงื่อนไขความสำเร็จ



ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัยการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ เทคโนโลยีสารสนเทศของครู
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

สรุป

สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียน การสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศถูกต้องตาม กฎหมาย คุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน การพัฒนาตนเองและวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.03$) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียน การสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.69$) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.66$) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน การพัฒนาตนเองและวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.65$) และ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศถูกต้องตาม กฎหมาย คุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$

= 3.59) ลำดับความต้องการจำเป็น เรียงค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ พัฒนาค้นเองและวิชาชีพ (PNI_{modified} = 0.154) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศถูกต้องตาม กฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม (PNI_{modified} = 0.153) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียน การสอน (PNI_{modified} = 0.115) และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน (PNI_{modified} = 0.115) ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย 4.82 ความเป็นไปได้มี ค่าเฉลี่ย 4.79 ความเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ย 4.88

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องกำหนดนโยบายการพัฒนาของสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศของครู กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน กำกับ ติดตาม และประเมินผลเป็นระยะ โดยพิจารณาจากลำดับความ ต้องการจำเป็น ที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด
2. สถานศึกษาต้องนำรูปแบบการพัฒนาของสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูไปใช้ในการ ทำงาน โดยมีผู้บริหารให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ รวมถึงงบประมาณและอุปกรณ์ให้แก่ครู กำหนดเกณฑ์ มาตรฐาน กำกับ ติดตาม และประเมินผลเป็นอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยและการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาของสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครู
2. ควรมีการวิจัยและการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาของสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

เอกสารอ้างอิง

- กัลญญ เพชรภรณ์. (2553). คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้. พระนครศรีอยุธยา. โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินต์.
- ขวัญฤทัย ดวงทิพย์. (2565). การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนยุคใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ฉวีวรรณ อินชุกุล. (2565). การบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่ [วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. DSpace at Silpakorn University. <http://thesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/4259>
- ชานนท์ คำปิวทา. (2565). รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียน มัธยมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5045>
- ณัชชา เจริญชนะกิจ และโสมฉาย บุญญานันต์. (2566). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาให้กับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระดับประถมศึกษา. วารสารวิจัยวิชาการ, 6(4), 97-114. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/view/261298>
- ณัฐพัชร์ บุญเกิด. (2565). การบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

- ธีรศักดิ์ สะกล และศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี. (2561). การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการเรียนการสอน วิชาคอมพิวเตอร์เพื่อการออกแบบโดยใช้ห้องเรียนอัจฉริยะของนิสิตระดับปริญญาตรี. *วารสารครุศาสตร์ อดุสากรรม*, 17(1), 104-112. <https://ph01.tci-thaijo.org/index.php/JIE/article/view/140004>
- นฤมล ทัดสา, วาโร เฟิงสวัสดิ์, และพรเทพ เสถียรนพแก้ว (2564). กลยุทธ์การบริหารจัดการชั้นเรียนที่ส่งผลต่อ คุณภาพผู้เรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(3), 1344-1357. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/251254>
- บุญญา เปงยาวงษ์. (2565). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. สาขาวิสุทธบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พัชรภรณ์ ดวงขึ้น. (2563). การบริหารจัดการศึกษารับมือหลังวิกฤตโควิด-19. *วารสารศิลปะการ จัดการ*, 4(3), 783-795. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jam/article/view/243660>
- พัชรภรณ์ ลีเบาะ, สุชาติ บางวิเศษ และศักดิ์นาถรณ์ นันท์. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 16(2), 164-177. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jre/article/view/14162>
- รสสุคนธ์ มกรมณี. (2556). ครูไทยกับ ICT ในประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี 2556 เรื่อง การวิจัย เพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพ. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
- สมาน อัครภูมิ. (2557). การบริหารสถานศึกษาตามแนวการปฏิรูปการศึกษายุคใหม่. อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ร่างแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2557 – 2559. <https://ops.moe.go.th/wp-content/uploads/2017/08/ict-moe-master-plan2557-2559.pdf>
- อภิชาติ รอดนิยม. (2564). เทคโนโลยีการศึกษากับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในยุคใหม่. *วารสาร สังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(9), 123-133. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/251294>
- Eisner, E. (1976). Education Connoisseurship and Criticism: Their Form and Function in Education Evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 10(3-4), 135-150.